

וגורן מיהר להתייצב במטכ"ל, נוכח שאין לו שום מינוי ושום תפקיד. ראש אכ"א, האלוף הרצל שפיר, אמר לו: "אין צורך בך, נוכל להסתדר גם בלעדיך".

גורן לא יכול היה לסלוח זאת לא לפירון, אותו האשים בהעלמת מינויו החירום שלו, ולא לצה"ל.

"חיל מסירות הנפש"

במידחמה לא היה לגורן שום תפקיד. למרות זאת לבש מדים ודרגות, הסתובב ביוזמתו בחזיתות, התנדב גם למשימות של איתור חללים ופינויים. הדבר חרה לו מאוד. אולם מה שאירע אחרי המלחמה הוסיף רק שמן למדורה שיקדה בליבו.

מי שהתחיל במידה מסוימת במיסחור החללים היו דווקא יריביו של גורן. אחרי המלחמה החלו אנשי הרבנות-הצבאית ואנשי החברא קדישא הצבאית לארגן לעצמם מסע פירסומת בכלי-התיקשורת על התפקיד החשוב שמילאו במלחמה ואחריה באיסוף החללים, זיהויים והבאתם לקבורה.

הם לקחו יותר מדי בריצינות את התואר "חיל מסירות הנפש" שהדבק להם, בהתייחס למסירות הנפש שביצעו הם ממלאים

הרב גורן פירון

ייתכן שקיווה שבעקבות תלונתו יוחלפו כמה מיריביו ברבנות-הצבאית, שכמה מאנשיה עדיין שומרים לו אמונים. כשראה שתיקוחתו זו נכזבת, פוצץ בשבוע שעבר את הפרשה בפומבי, בצורה פרובוקטיבית מבישה, שאינה הולמת מעמדו של רב ראשי.

כתוצאה מכך גרם גורן להתלקחות סערה ציבורית סביב נושא פינוי החללים במלחמת ה'57, הצליח לפגוע — במקרה זה שלא בצדק — בתדמיתה של הרבנות-הצבאית ושל הרב הצבאי הראשי, הוא פגע גם בנאמניו. ככל הנראה לא

משימה בלתי אפשרית

לעצם הנושא והוויכוח — רוב העובדות שהעלה הרב גורן בהאשמו"תו ובתביעתו להקמת ועדת-חקירה בנושא, מעוגנות במציאות. למרות שהסריו במספרים ובתיאורים קודרים, וסילף את ההוראה שניתנה, כביכול, על ידי הרבנות-הצבאית, שלא לפנות חללים בשבת — היתה קיימת במלחמה בעיה חמורה של פינוי חללים.

בימים שונים של המלחמה הושארו חללים בשדות-הקרב, בטנקים השרופים ובצידי הדרכים. לעיתים עברו ימים רבים

אחריות לאי-פינויים של החללים. בכל המהומה הציבורית שהתעוררה השבוע נשכחה עובדת יסוד אחת: הרבנות הצבאית אינה מופקדת כלל על פינוי החללים מהחיותות.

לכל פיקוד בצה"ל יש יחידה פיקודית של הרבנות-הצבאית. יחידות מישנה של יחידה פיקודית זו צמודות למפקדות האוגדות. הן פועלות בדרך כלל צמוד לתאגידים — תחנות האיסוף הגדודיות, לשם מובאים הפצועים והחללים. תפקידם של אנשי חוליית הרבנות הצבאית במיסדת הגדודית הוא לזהות את החללים ולהביאם לקבורה זמנית.

תפקיד פינוי החללים מוטל על היחידות הלוחמות עצמן. בכל יחידה לוחמת, ולוא הקטנה ביותר, יש חובש שתפקידו לספק טיפול ראשוני בפצועים. הוא חלק אורגאני מהיחידה ואינו שייך למיסגרת חיל-הרפואה.

באותה מידה אין ליחידות הלוחמות חוליית צמודות של הרבנות הצבאית. תפקיד הפינוי לאחור של הפצועים והחללים הוא אחת המשימות הלוגיסטיות של כל יחידה לוחמת.

במלחמת יום-הכיפורים היו הרבה מצבים בהם לא יכלו היחידות הלוחמות לעמוד במעמסה לוגיסטית זו. התמונה המחרתית

הרב פירון מיסחור

שהתנגלתה, למשל, בין ה-16 וה-19 באוקיטובר, לאורך צירי טירטור ועכביש בסיני, דרכם זרמו כוחות צה"ל לעבר ראש-הגשר אל מעבר לתעלה, כשעשרות גופות של חללים היו מוטלות לצד הדרך, לא היתה פרי הונחה או מחדל.

בציר העמוס ניתן היה בקושי לפנות פצועים לאחור. לאנשי הרבנות-הצבאית, שתפקידם בין השאר הוא גם לסייע לפינוי החללים הנשארים מאחור, לא היה כוח אדם בהיקף מספיק ולא כלים כדי לפתור את הבעיה. עם כל ההשלכות של מראות זוועה אלה, הרי כל מי שעבר בציר עכביש באותם ימים, יכול היה להבין מעצמו כי במקרים מסוימים היה פינוי החללים משימה בלתי אפשרית.

היו כמובן גם מחדלים בנושא כאוב זה. העובדה ששרידי גוויות נשארו ימים רבים בטנקים חרוכים בעורף, מבלי שאותרו ופוגו, מישמה נושא לתחקירים של צה"ל, להספת לקחים ומסקנות לגבי העתיד. הטענה המבוססת היחידה של הרב גורן, התייחסה למה שאירע בפיקוד-צפון בשבת השניה של המלחמה בה חל חג סוכות. ניתן אז היתר לפנות חללים ששכבו בצדי הדרכים בעורף ובטנקים שהיה צורך לי שפצם במהירות. מכך השתמע כאילו נאסר לפנות חללים אחרים בשל קדושת השבת. היה זה מחדל.

אלא שהמחדלים לגבי החיים היו חמורים פי כמה מאלה שהיו לגבי המתים. לפיכך פרשה זו, תוך סילוף וניפוח, לשערוריה לאומית, אינו רק מעשח של חוסר אחריות, יש בכך מידת רבא של רישעות.

החיים על המתים

מאת אלי חבור

גופות החללים לאורך ציר "עכביש" בשבוע השני של מלחמת יום-כיפור - על גבם חרש השבוע הרב גורן

עד שהחללים פוגו וזוהו. אלא שזאת לא היתה הבעיה היחידה שצה"ל לא מצא לה פיתרון במלחמת יום-הכיפורים. במלחמה זו היו גם הרבה מצבים שפצועים הופקרו בשדות-הקרב ולא פוגו.

צה"ל תורגל תמיד למשימות פינוי כשהוא מתקדם, ואז יש לפנות את הפצועים ורי חללים הנשארים מאחור. מעולם קודם לכן לא עמד צה"ל במצבים בו היה צורך לחלץ פצועים וחללים מתוך שטחים מהם הוא נסוג.

כשם שאיש לא היה מעלה על דעתו להאשים את חיל-הרפואה של צה"ל באחריות לנטישת פצועים בשדות-הקרב, כך גאוהך להאשים את הרבנות-הצבאית ב-

שב-על-פה וניפחו את פרשת התרת העגונות מעבר לכל פרופורציה. הם טענו שפתרו בפסקי הלכתם את בעיותיהם של 980 עגונות. בעוד שלמעשה לא נגע פסק ההלכה שלהם אלא ל-70 עגונות. הדבר חרה לגורן והוא פנה לגורמים שונים בתלונה על המיסחור שעושים יריביו ב-נושא זה.

את פרשת "המחדל שבאי פינוי החללים" וההשפעה שהיתה לכן על הורדת מוראל הלוחמים במלחמת יום-הכיפורים, עורר הרב גורן שלושה חודשים אחרי המלחמה, במכתב שכתב לשר-הביטחון דאז. משה דיין, הוא התלונן בלשון כוטה על אנשי הרבנות הצבאית ועל קציני המטכ"ל "הנותים גים גיבוי לתנחגותם אמבישה".

את תפקידם הצבאי, ואינם עושים יותר מחייל הקרבי המחרף את נפשו תחת אש. אל מסע זה נוספה פרשת התרת העגונות של חילי המלחמה שלא נמצאו או לא זוהו. בעת שביהן כרב ראשי, החזיק גורן בדיעה שאת ענייני העגונות צריך להשאיר בידי הרבנות הצבאית. כשהפך לרב ראשי אשכנזי, טען שיש למסור את הבעיה לרבנות הראשית. אבל הרב פירון הקים אחרי המלחמה בית-דין מיוחד להתרת עגונות, שכלל אותו, את סגנו הרב גד נבון, ואת הרב הספרדי הראשי, עובדיה יוסף, כאב בית-דין. ההתעלמות מגורן היתה לגביו פגיעה קשה וצורבת.

לפני כהמישה חודשים חופיעו הרב עובדיה יוסף וחרב פירון בכנס התורה